

НОВИНОК

ЗА РУСИНОХ У КРАЉОВИНИ С.Х.С.

РОК
II.Входна рата у тијеку. Цена на један рок
100 дин. На 4, река 50 дин.
Власник: Руске Народне Просвете. Друштво
Одговорни редактор Ђура Павич.Нови Сад
штампак 15. окт. 1923.Рукописи и други писма треба посыпати
адресу "Руски Новини" Нови Сад, Војводина
улица бр. 2. — Крепитату на Руске-Народне
Просвете. Друштво Руски Крстур (Пачин).ЧИСЛО
46.

Клерикализам

Хто нешкн чита новини, често насажи и на тоје слово „клерикализам.“ Понеке већим не јасно, што, виволаме читателјом „Руских Новинах“, што воно значи. Слани видињски (бечки) началник, Лујгер гварел, же тоје слово „видумали мудри људзе, да з пим плаша глупци.“

Непријатељ Цркви Христове и Христијанства во овапе видумали тето слово прето, да одбју народ христијански од Цркви и свијештникох. Вони с тим видуманиј словом спели понесц, же „клериџн“ т. ј. попове иду за тим, да превежију свитску власц управљају зос шветом до својих рукох, да вони буду на верху у шицких роботох швета. А јак то робели? Кед н. пр. свијештици брањи виру, закон, шлебоду Цркви, кед народ поучовали, да је пеша спревођац гоч иким безвирцом, „пройдисвитељ“, — теди шицки непријатељ Цркви почали кричац, лјармац:

„Клерикалци су власци, клерикализам је ту, опасност задржава је ту, попове су одијци, људзом шлебоду и т. д.“

Дајојм виру Христову бранц, чувац почитовац, — то им је клерикализам.

Чи јест на швеце таки држава, дас би попове мали фактично власци у својих рукох и дас би ју спели добиц?

Як је стараш ясти — пити,
Так је старай о просвите,
Бо просвита душу храні
Цму глупоти утамај!

Ми за таку државу нігда си вѣда не чули. У Америци, јк познато читателјом „Р. Нов.“, у жеми правей шлебоди, там и држава и Црква обашка, кажуја за себе јоје. Там је ант бешеди о дајакиј власци. У модернїј Францускїј, там оробели Цркву и агажели ју до чаркай жеми. А у других држава Европи Црква је једво трима, да је зос явного живота зос шицким и виру, чк и у нас почија Пшибичевић, кед избраен у школах учци дзези катакис по панаџори. А јаки власци мају попове у нашој држави, да видиме, же их ант до јукољског одбору испуштају, але там накладу којаких качмарох да вони управљају зос школу, дас им је одбера држава помоћ, кед је мају 200 хиљди и ужори и т. д. То би була даклем тета страна власци поповска! На војни не можу ишћи својим вијником розказац, кед юни им послухају добровольно својого пастира-духовнога! Же людае слушају добровольно својих пастирох, ти маме шицко дакловати Исусу Христу, котри преко њих явљују швету своју волји и закон. А то би здраво лем крашие и хасновите за њих самих и за државу.

Дзедаклем токлеријализам, и у чим је опасни, же непријатељ.

ле Цркви висе крича против њего. Цали је вопрос у тим је состоји, же би вони спели одбиц стадо од пастира, бо знају добре, же кед побију пастира, же је разбегну овци стада. Лукави је даклем наш непријатељ, але фаркам је позна по скори. Спекајије од њего.

Кед чујме даклем у новинах, або индзей, слово клерикалца або клерикализам, теди знаје, же го пише наш непријатељ и исесерме му ніч, бо циганї и оцец с лъжи.

Мудри,

Широм швета

Греческа

ЗАШТО НОВА РЕВОЛУЦИЈА?

Греческа живе у ставима писмох. Вигнали краља и генерала вжалују власци до рукох и тераз иду за тим, да једен другога зруци зос влади. Теразиј генерал Панталос панус без парламенту и до арешту руца својих противниках. Вилатра, же је поново вари у Греческїј.

Русија

НІМЕЦА ПОЖИЧКА

Комесар Сојолников вијавел, же руска државна банка достала кредит при споју немацких банкох. Тот кредит виношуј 75 милиони алатних маркох. Зос пим је уваже зос Немацкїј до Русиї вишлјаких стварох у вредноси од 100 милиони алатних маркох.

Мадјарска

БУДОВАЊЕ ТУИНХ КВАРТЕЉОХ

Новини јављају, же је тих дње започело у Будимпешти будовац 1060 малых квартельох, котри доје уж мају буц готови. На тот способ је припоможе худобним житељима до тиних квартельох. А кед је уж у нас зос тим започне?

Румунија

ЗВЛЂЕНЕ ЗОС РУСИЮ

Румунија једна држава, котра најближеј Русиї и зос јој нема ніжких веза. Румунски новини пишију, же руска влада предложела румунској влади, шай зос јој подпиши једен тартовски спорузум. Румунска влада до тераз је не одлучела, чи пристане на то. У политичких кругох је видију у тим, же то першији кројач вблажења медии Румунију и Русију.

Аустрија

СЛАВЈАНЕ БЕЗ ШКОЛОХ

З нагоди рочиши смутнога шлебисцију (народнога гласа) у Корушкїј котра припадла до Аустрије, новини приношују, же Словенци у Аустрији немају а и једнеј својеј народнєј школи, а Немци при нас је поносују на нашо обставини.

Швайцарска

КОНФЕРЕНЦИЈА У ЛОКАРИНУ

У малим швайцарским мисточку Локарину отримује конференција на котрой беру учасц министер енглески Чемберлен, немацки Штрзенман, белгийски Вандервелд, француски Бријан, и талијански Шталој. Конференција је отримује у

При тей нагода пришло би до пременки да посдних членох влади.

Шашич би любел, да у той влади участвују и Словенци, прето ше терз огњају словенски политичаре хто од њих приђе до јаснох. За Корошец је зна, же вос једним Радичом котри незна, ћо се, не може брац учаси. Од Словенцих је дајом попукну найбаже водљове словенских радикала: Равникар и бивши министер Жерјав приятел Прибичевичев. Випатра, же би Жерјав пайбаже ступио до влади, да по упутствију Прибичевича разбие тераци споразум. Як буде увидано.

УМАР ДР. ШУНТЕРШИЧ

Вељки словенски политичар Др. Шунтершич умешао је дајом. Вон буџет вељко роки води словенской пушке страки и за Словенију зроби вељко добро. Кад настала наша нова држава не моголо је спријатељија зос новим временом бо буји вељки Аустријанац и живи вељко роки у емиграцији.

**У шицким је, брату, тримай шора;
У хороти погледай дохтора;
Шуль је каждай хороти початок,
Чувай дзеци баржей јак свой статок...
А врачарка не поможе тебе,
Да зна дацо помогла би себе!**

зложни у тим, же зле и же ше Русинови чекко бориц з панами Паликама.

Тота рада була би же тек закончела, же би валахи дозволили биркови да прејде на польску страну, и галицки политични уряди присиловали таким способом вељко руски валахи, же ше мушели придац Поляком. Ако од тога их изгубија, голем на кратко време, Иван Форостюк. Вон буји вистарши чловек медзи валахами, барз мудри и хитри на разум.

— „А јеј рада таја — гуторел Иван Форостюк храпливим и слабим гласом.“ — „Кад уж кажди бирков мушки буји карани, та треба так поробиц, да Јому тата кара не чекодан. Я не думам тим повеси, же би ми за њега плацели“ — додал Форостюк увидавши, же го валахи зле порозумели — „аље је так сечем повеси, же най бирков ма кару, аље да је љихо не плачи, а же би кара илак була заплацена.“

ПОСТРАДАЛИ ОД ЛЈАДУ ОШЕБОДЗЕНИ ОД ПОРЦИЈОХ

На предложение министра Полнопривреди, одредили министрове, да је ше шицки тоги валахи, котри пострадали од лјаду ошибоджа од порцијох за два рока.

ЗАСИДАЊИС ПАРЛАМЕНТА

Иже по утврђењи днешњи када је зайде наје парламент, аље випатра, жето ма буј 17. т. м. У даскелих засиданих оконцих найпопуларнију роботу а већ је завре. На 20. октобра ма је отвориц пове засиданис, боје так преписује Устав.

СОВИ БУДЖЕТ

У министерству финансијох препатрају по предлогу посдних министрова. Када би пошицко пријело да предложи посдина министрове, та би наш буджет за 4 милијарди буј већији јак влони, аље вељко з того одпади.

ОТРИМОВАЊЕ ЗДОРОХ

У Милоштору отримали већају радикали политички збор и котрим

бешедовац п. М. Трифкович и Леонац.

У Винковцима отримал збор Св. Прибичевич.

ПРОДАВА НАДВЛАДИКИ ДРА ШАРИЋА

Београдска новини подављали лјарму против надвладици у Сарајеву Дру Шаричеви. Место да му доказују, же ше објавију у дајим о дајен закон, и да го приједо суду, волија лармају же Др. Шарич роби српци држави па је трошка, же го влача вижеко засдержали. Забувају же чл. 10 Устава гвари: „Ниједан грађаник не може бити изнагдан из државе.“

Наш край

О крају наш! Свака Рујна Новица Трава в попедах!
Перед тобоја глем колико
І вличији: Боже в небесах,
За кров, за муки, за руку
Верни, верни нам Украјину
Верни колишњу горду слану,
Свободно вједотхнути дай!
Не даром молодјик керваку
Голову клала за сваји крај
Ішта на смрт јак на вадаку;
Видан нам вјечину, видан.

Б. Легати.

ЧИТАЈЦЕ „РУСКИ НОВИНИ“

ГАЗДОВСКИ ВИСТИ

КЕЉО ШЕ ЗРОДЕЛО ЖИТА У ПОБДИНИХ ДЕРЖАВОХ У 1925 и 1924 РОКУ

	1925	1924
У Европи у 21 држави	260,6	200,9
У Канади	298,7	308,8
У Азији	99,2	108,1
У Африци	29,4	23,2
У Русији	180,2	103,9
шапкога	866,1	744,9

	Дунавске државе	1925	1924
У Југославији	22,4	15,7	мил. мет.
У Румунији	29,0	19,2	" "
У Македонији	18,1	14,0	" "
У Бугарској	13,2	7,7	" "
шапкога	82,7	56,8	" "

КЕЉО ШЕ ЗРОДЕЛО ХМЕЛЮ ПРЕШЛОГО РОКУ У ЦАЛИМ ШВЕЦЕ

На 50.000 квадратних готвота је зрођено 1,329.000 метри. У Југославији 1925. р. на 1.930 готвота зрођено је 36.000 метрија т. о. на 1 готвоту 18 мет. 65 кили. 1924. р. на

Ви је мије питайце, а я вам повем.“

Иван Форостюк двигнују горе пеши и гуторел помалак и тојардо витварјаја кандије слово:

„Зрујме је, чесни газдове, шицки, јак аме ту, в валахског одбору и вибралејме нови. А до новога одбору положиме нашого валахског југаса Петра Колодкова. Авешика вибрале Петра за бирока у нашим валахима. Ето така моя рада!“ — докончава Иван Форостюк и спушта пеши долу.

Гоч је винатрала гоѓа порада валахом чудна и смишна, ишак је вони подлугијешеи догварели, же Форостюка треба послухац.

Кад је староста дознал, же цали валахски одбор подзековаја. Тот валах бује најтвардији у цалим готаре и никада при изборима не ишол на руку старостови. Староста је био, же на тих изборима польски кандидат препади. Прето је наздавац, же када приједа нови валахски одбор и нови бирок, та староста пороби,

да тог валах пошаље на избори таких людозајаих Јому треба.

Прето староста барз фришко одредаји избори новога одбору, так фришко, же валахи бали, же Петра Колодкова не годни избраци до одбору. Но Петро Њић не мал и нјакеј порције не плацел. Бивал вон на валахским ярашу у колуби.

Да би мал право бује валах, явел бирок старостови, же Петро збудоваја на ярашу нову хижу и же дужаки плације порције. И могло так бује, же док Петрови одредаји порцију, уж буде по валахској вибрале. Али и ту мал валах је био бојаго, же валах више гласаја против польскога кандидата, вимацаваја је на тим и порцијији уград. И тај раздјел польски уједици Петрови порцију од хижи, и то је ласм пайвекшу, могла.

А з Петром Колодковим було так:

(Даље буде)

„Правду гуторије“ — одговори шицки ведно.

„Так то, видаји“ — гуторел Форостюк, — „виберије такога бирока, кој нема ніч, та је не буде бац ніјакеј каре. Али хто медан нами таки, јо ніч пема?“

Валахи попатрели сдеј на другога и ошведочелише, же такога медан німа нет. То вони и поведли Форостюку.

„То је и сам видим,“ — гуторел Форостюк — „же од каждого од нас може појачијуц.“

Али и што је рада.

2.150 тоннок 50.000 метри т. к. на 1 гектару 23. метра 26 километров хмеля Югославия од других деревьев стоит на осине месту.

И. Ф.

ЗА КЕЛЬЮ ШЕ ВИВЕЗЛО КОЙДЗЕЯКИ СТВАРИ 1924 РОКУ
І ЗА 4 ПЕРІОДИ МЕНІДЖАЦІ 1925 РОКУ.

	1924	1925
Древесина поправленна за дик.	1.620.156.622	357.338.712
Меса	538.431.929	81.905.948
Муки	343.070.373	80.266.490
Маслини	189.421.784	55.817.930
Копоти штранги	164.033.128	41.083.214
Карбіту	81.437.975	20.046.590
Скори	63.551.871	11.842.975
Вироблені скори	46.136.635	7.942.145
Судники од плахти	29.491.805	11.201.660
Паперу	27.487.175	6.901.810
Алкохолу	19.213.610	3.680.620
Велеліччина	161.306.247	47.207.300

І ТО ПОНДАЙВЕЦІЙ ВІВЕЖЕНО ІО

	Австрія	Італія	Чехословаччина	Мадярі
Древесина за огнів	3.023.712	78.179.077	—	70.179.077
Древесина за попо.	—	171.000.862	—	91.120.177
Букові траперані	—	2.454.080	—	19.388.592
Муки	167.967.966	—	119.628.543	22.450.264
Меса	329.800.232	66.723.470	19.213.228	9.533.138
Копоти штранги	50.622.336	7.531.511	21.814.682	34.645.505
Скори	24.045.673	4.070.210	1.847.931	6.497.575
Олово	123.801.101	32.068.409	4.079.250	12.992.013

Вішельянічина

АВГІЙОВО ХЛІВІ

Грецька легенда (приповідь) приповеда, що Авгій, син Геліса бога слуха, мал бара велько статку. Гной лос хлівів не виважили през цілі роки. Очисців Авгійово хліви през єден діень, то була єдна од 12 чинників робот, що їх Херкул, єден наймоцніший од чинників синох греческих, мушел зробив. Вони шишку роботу на тот способ звершили, що одвед корито сдет бліскай рики до Авгійових хлівів і вода винесла шишок гною. На зос того іще і вишка остал обичай повеси, що дахто бара чешку и гадну

роботу ма зробиц „же ма Авгійово хліви очищаци”.

ЯКУ СИЛУ МА КАПКА ВОДІ?

У єдним американським варошу стався що єден чинник чоловек, що вони відрема, що му на длані пилево по єдині каплю, єдину літру води з висини од 3 метрах. Але іще не каплю ані 500 каплі, а вони ще уж одумал од того зач ще ставел бо на його длані варос велики мехір. Тераз му уж кожда капка, хтога спадла на мехір вадавала бара велики болю.

Цо може єдна капка воді?

Я. С.

Швіточні отпочивок

ЕВАНГЕЛІС НЕДЗЕЛІ 18.

Рече Господь: якоже хочете да творять вамъ

чоловѣци, и вы творите имъ такожде. И аще любите любящая вы, какъ

вамъ благодать есть; ибо и грѣшицы любящія ихъ любять. И аще благотворите благотворящимъ вамъ, какъ вамъ благодать есть; ибо и грѣшици токде творять. И аще евамъ дасте, отъ нихъ частіе восирѣти, какъ вамъ благодать есть; ибо и грѣшици грѣшикомъ взанимъ даваютъ, да воспріимутъ равнях. Обаче любите враги ваши, и благотворите, и взамъ дайте,ничесоже чающе, и будеть мѣда ваша множна, и будете синове виниця: яко: той благъ есть на безблагодатнія и слыя. Будите убо милосердні, якоже и Отецъ ваши милосердъ есть.

У тей евангелії учі пасчиатель о милосердію. Без милосердія нетъ житія на тимъ шаєце. Здани єден на другого. Нетъ чоловека, да му не треба помощъ ближнього. Кел би даклемъ ис цели пребачай єден другому и помагай єден другого, але ѿ єдени на каждомъ виниці, и з єднимъ у єдині у непріятельству житія, гдѣ би себе створили пахло на тимъ шиєце и не могли бы по чловечески жити, але би жити якъ жири. Пеето я необходимо нужно да маме єден гу другому милосердіє. То с темъ соціальному (друштвеному) житію. Такъ робел на тимъ шиєце Ісус, такъ роби Його Церква, Його, небесна заручниця. Пати же не ѿ єдни, по тока історіи. Милосердія, на каждомъ кроно, на каждомъ месецѣ у каждого времену.

І. Патрице лемъ, якъ вона склонює свою учительську службу, до ю прияла од сно Його Небесного Учителя!

Учи людіох дась и воц. Учи по школах, учи по Церквах, научуя при благословах, при процесіях, при споведах, научу приватно, у кімкіхъ уковікох, у читальнях, у проповідях, на місціяхъ по широкимъ шиєцемъ. Роби то Церква неутрудно, роби милосердіє єден каждімъ чоловекомъ, зос кажду націю и то швидко прето, же би кожди пасчили своє спасение.

ІІ. Патрице не преповідане милосердіє Матері Церкви, якъ вона спольшює свою пасторську службу.

Бежки тута дзвінку, да го кресци бежки тута хорому, да го пошиши и помажув аломъ Божимъ; понаслідо шинталюх посвята свого милосердія шестри тамъ, випровадзів Марія, за хідника якіхъ недіба, отримув сяротиця, стара ще вше і юніця, да будзе порядок медан людзімъ, медан младенцах до винчания, уводан ихъ до чесногожитію. Панце є наша Церква милосердні и церкваслів добри пастир. Роби и мі та! То од нас жада Бог!

ІІІ. Патрице на єй свящеңку службу.

Модлі ще и канані Господу дзень и ноц. Докъ мы слатко сплімі ставаю єй монахи в час рано на молитву и службу. Вона приноши Боту безъ престаніка жертви Нового Закона Крэв и Тэзо Христово. Вона дзелт ся. Тайни кождому ж віні, дае ѿм треба. Чы указае на швеце дахто велике милосердие людзімъ, якъ мати наша Церква, Патриме дахлемъ на ѿ, ѿ вона роби, вона с Христова заручница и робме и мі то, бо видиме и дышлього Ешангелія, же то Христос дахтесь. Буце дахлемъ єден ту другому милосердні, якъ ѿ и Отецъ наша небесна милосердія гу кождому, гу добромъ и грешному. М. Мудры.

Тарговина

Жито 245 дн.
Кукурица 172 дн.
Ярец 190 дн.
Мука 0, 430 дн.
Хлебова мука 270 дн.
Отруба 130 дн.
Статок на забічані 9—1050
Целага 14—17 дн.
Шані 13—15 дн.
Баранчата 11—13. дн.
Риби 15—20 дн.
Риби дробни 10—14 дн.
Гуски юлакані 17—20 дн.
Гуски худи пар 90—120 дн.
Гуски малі пар 80—100 дн.
Качки пар 50—60 дн.
Пульки пар 85—100 дн.
Курчата пар 35—45 дн.
Вайло 1'50 дн.
Мухар шено 0.60 0.70 дн.
Слама: 0.50 дн.

ОГЛАШКА.

У Руским Керестуре — у ШТЕФАНА НЯРАДІЯ, Дзвонарчиного достаню ще вішельяні платна, батисти, зефирово, канаваси и фарбарске платно за сукні. Фини штофи за кошулячи, за сукні и на шмати за хлопох. Надалей порхети, хадвабни хусточки и хустки зос плишовим кветами и без кветох по найтуньшій цени.

Крем того ШИЄ ЛЕГИНЬОМ ШМАТИ по найновішій моді, хлопом уяши зос скори и штофох. На лагеру трима скори на галери, под уяши и под якни, а тиж и цицки сорти плишу.

СВОЙ ГУ СВОЙОМУ!